

i Fred og Ro til Kl. 12 om Søndagen, til, om jeg saa maa sige, Forskønnelse for den ganske By.

N. Christensen: For saa vidt det foreliggende Forslag tager Sigte paa en Udvidelse af den bestaaende Helligdagslovgivning, maa jeg erkende, at jeg ikke er nogen absolut Tilhænger af den. Det forekommer mig, at der er Fred nok paa Folkekirken Helligdage. Jeg beder ærede Medlemmer tænke sig den Tanke ført konsekvent ud i Livet, at der skulde være den størst mulige Fred, at Arbejdet skulde hvile i størst mulig Grad hver eneste Helligdag. Det ærede Medlem for Ribe (Busk) udtalte, at han havde ærgret sig af Hensyn til den tjenende Klasse, og det er vel her Handelsmedhjælperne. Men slaas det her fast, at Arbejdet for deres Vedkommende skal hvile paa Helligdagene, kunne vi maaske en Gang naa til, at det ærede Medlem vil ærgre sig endnu mere, nemlig naar Tjenestepigerne komme og forlange, at de ikke ville arbejde om Søndagen. De kunne jo lige saavel som andre ønske Søndagen fri, og de kunne muligvis blive saa stærke, at de kunne opnaa noget i den Retning, og her kan der jo ikke stilles Stedfortrædere, saa det kan maaske komme til, at det ærede Medlem kommer til at ærgre sig endnu mere end i Dag. Af Hensyn til Helligdagsfreden er jeg altsaa ikke nogen Tilhænger af det foreliggende Forslag; men det blev jo ogsaa anført af den ærede Ordfører, at Forslaget for en stor Del bunder i det mangestemmige Raad, der har rejst sig, først fra Handelsmedhjælperne, men ogsaa senere fra en Del selvstændige handlende, om at holde deres Butikker lukkede hele Søndagen. Af Hensyn hertil vil jeg gaa med til Forslaget, men jeg vil dog gøre den Bemærkning, at det, at Butikkerne ere lukkede hele Helligdagen, ikke betyder, at de handlende, og navnlig ikke, at deres Medhjælperne have fri. Det fremgaar af Handelsmedhjælpernes eget Andragende, at uagtet Butikkerne lukkes Kl. 9, ere mange af dem beskæftigede hele Formiddagen i Forretningen. De arbejde for lukkede Døre, om man saa kan sige. Det er ogsaa blevet oplyst for mig, at der her i Byen er adskillige Grossererkontorer, hvor der arbejdes hele Søndag Formiddag, hvor Personalet bliver tilsagt til at møde, fordi mange Provinskøbmænd netop komme ind om Søndagen og gøre deres Forretninger. Det er jo ikke nogen aaben Bod, og det kan man fra det

offentliges Side ikke have noget Indsende med, om der arbejdes paa disse Steder eller ej. — Naar jeg og mine Meningsfæller tage saa meget Hensyn til Handelsmedhjælpernes Andragende, at vi ville være med til at fremme dette Lovforslag, uagtet vi principielt have meget imod det, er det ikke, fordi Handelsmedhjælperne i nogen særlig Grad ere vore politiske Meningsfæller; jeg tror tværtimod, at den allerstørste Del af d'Hrr. holder til i de konservative Klubber eller i Resterne af dem. I alt Fald have de været og ere maaske den Dag i Dag Modstandere af Organisationstanken. Det er et Spørgsmaal, om de ellers ikke allerede vilde være naaede videre frem, end de nu ere, saa at der havde været Søndagslukning og i alt Fald ikke Arbejde, efter at Butikken var lukket. Jeg vil ikke destomindre være med til ad Lovgivningsvejen at virke for, at deres Forhold kunne blive saa gode som muligt; thi de ere jo alligevel Mennesker, selv om de have modsatte Anskuelser, og skønt de efter min Mening have modarbejdet deres egne Interesser; det er jo Lovgivningsmagtens Pligt at sørge for, at alle Mennesker faa det saa godt og saa fornøftigt som muligt. Der er sagt, at man ikke behøvede at nære Betæneligheder over for Forslaget af Hensyn til Arbejderne, idet disse fik deres Ugeløn udbetalt om Fredagen. Det er vel i Almindelighed saa; men der er jo ogsaa en stor Mængde Hjemmearbejdere, og netop jo flere Mennesker, der have fri om Søndagen, jo større Krav stilles der til disse Hjemmearbejdere, der for en stor Del have til Opgave at fremstille det, som skal bruges om Søndagen. Det er jo en gammel Regel over for Arbejderne, at Arbejdet først bliver betalt, naar det er færdigt, og derfor er der mange tusinde Hjemmearbejdere, f. Eks. her i Kjøbenhavn, der først faa deres Løn udbetalt Lørdag Aften eller maaske først Søndag Morgen. Det vil blive en af denne Lovs Skyggesider, dersom den skulde virke til, at mange Hjemmearbejdere, som oven i Købet ere de fattigste af alle Arbejdere, skulde sidde og sulte om Søndagen. Jeg vil ikke haabe, at det vil blive Tilfældet, men jeg kunde tænke mig, at det kunde blive saaledes for mange tusinde Mennesker.

Hvis det er forsvarligt, og jeg finder, at det kan i det foreliggende Tilfælde være forsvarligt at gaa den foreslaaede Vej, saa synes jeg, at man ogsaa maa fordre, at ikke blot Butikkerne holdes lukkede, men at ogsaa al anden Virksomhed,